بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2023/HC-B12/81
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- **އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް:** އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު / ބެޗް ހައުސް، ގ.ތިނަދޫ
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ފަރްލީމާ
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ހަމީދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲ

ނިމުނު ތާރީޚް: 13 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1445 / 26 ޑިސެމްބަރު 2023

ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:
28 ޖުމާދަލްއޫލާ 1445
12 ޑިސެންބަރު 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޙުކުމް:

- ނަންބަރު: 145-B11/AM/2023/01
- ނިންމި ތަން: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރު މުޚާލަފާތް ނިންމިގޮތް
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 29 ނޮވެމްބަރު 2023
- ނިމުނު ތާރީޚް: 06 ޑިސެމްބަރު 2023

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ޤާނޫނީ ވަކީލުން:

ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އާއިޝަތު މުޙައްމަދު

ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޝަހީނާ ރިޔާޞް

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އިބްރާހީމް ނާސިރް

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ

އިސްތިއުނާފު ޖަވާބުދީ ފަރާތް

އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު / [illegible]

ޤާނޫނީ ވަކީލް: [illegible]

ޤާނޫނީ ވަކީލް: [illegible] އަޙްމަދު

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު

މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B11/AM/2023/01 "ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރު މުރާޖަޢާކޮށް ނިންމިގޮތް"، ސަޢުދީ އަދި ޤާނޫނީ އުސްތާޛު [illegible] އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވުމަށް އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން (މީގެ ފަހުން "[illegible]" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް") ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މި [illegible] އިސްތިއުނާފުގައި [illegible] ފަރާތަކީ [illegible] / [illegible]، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު[1] (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފުގެ ޖަވާބުދޭ ފަރާތް" ނުވަތަ "އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު")އެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު، ސިވިލް ކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 13 މާރިޗު 2014 ދުވަހު [illegible] [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3000 (ތިން ހާސް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] 42 ([illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible]

---

[1] ދރއ ނަންބަރު A075401

ހިފެހެއްޓުމަށް މޯލްޑިވްސް އިމިގްރޭޝަންގެ މައްޗަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/PH/2021/11 ކޯޓު އަމުރުން އަމުރުކޮށްފައިވެއެވެ.

3. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު މައިބަފައިގެ ސާޖަރީއެއް ހެދުމަށް ސްރީލަންކާއަށް ދަތުރުކުރަން ބޭނުންވާތީ، މީނާ ފުރުން މަނާކޮށް ޕާސްޕޯޓް ނުވަތަ ޓްރެވަލް ޑޮކިއުމެންޓް ހިފެހެއްޓުމަށް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު އަމުރު ބާޠިލްކޮށްދިނުން އެދި 29 ނޮވެމްބަރު 2023 ގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން އެދުނެވެ.[2]

4. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން [illegible] އެދުމުގެ މައްސަލަ ރިޢާޔަތްކޮށް، ޕާސްޕޯޓް ހިފަހައްޓާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓަށް ފެންނާތީ، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ފުރުން މަނާކުރުމަށް ނެރުނު އަމުރު، 6 ޑިސެމްބަރު 2023 އިން 26 ޑިސެމްބަރު 2023 އަށް ސަސްޕެންޑްކޮށް، މި މުއްދަތަށް ޕާސްޕޯޓް ދޫކުރުމަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަމުރު[3] ނެރުނެވެ. މި އަމުރު ނެރުނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B11/AM/2023/01 "ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމުމުގެ" ގައި ނިންމާފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> "އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/PH/2021/11 (16 ޖޫން 2021) އަމުރުން، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފެންނާތީ، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމަށް މިކޯޓުން ނެރެފައިވާ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/PH/2021/11 (16 ޖޫން 2021) އަމުރު، 2023 ޑިސެމްބަރު 06 ވަނަ ދުވަހުގެ 17:00 އިން ފެށިގެން 2023 ޑިސެމްބަރު 25 ވަނަ ދުވަހުގެ 23:00 އާ ހަމައަށް ދޫކުރުމަށް ނިންމައިފީމެވެ."

---

[2] ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން 29 ނޮވެމްބަރު 2023 ވަނަ ދުވަހު ހުށަހެޅި ސިޓީ.

[3] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B11(317-358-2021)/PD/2023/01 "ކޯޓު އަމުރު"

5. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ މި ނިންމުމާމެދު ހިތްހަމަނުޖެހިގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން މި ނިންމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރައްވައިފައެވެ. މިއީ އެފަރާތުން ކުރި އިސްތިއުނާފުގެ ޚުލާޞާއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ

6. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B11/AM/2023/01 "ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމުން" ނިންމާފައިވަނީ، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުކަމަށްބުނެ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފު ކުރަމުން 01 (އެކެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އެ ނުކުތާއާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކަވައިފައެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅުއްވި ނުކުތާއަކީ؛

6.1. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B11/AM/2023/01 "ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމުން" އަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށްވުމުން ބާތިލް ކުރަން ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާޞާ

7. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ތަފްޞީލުގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ބުނެފައިވަނީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] [illegible] ނ. [illegible] [illegible]**[4] ޤަޟިއްޔާގެ 68 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށާއި،[5] ހައިކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. [illegible] [illegible]**[6]

---

[4] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/44 ޤަޟިއްޔާ

[5] [illegible] 68 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި [illegible]

[6] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/75 ޤަޟިއްޔާ

ޤަޟިއްޔާގެ 54 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމަށް[7] ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުން ސަލާމަތްކުރެވިފައިވާކަން ނުދެކެވޭކަމަށެވެ. އެގޮތުން، ދިރި ސިއްރުތަކުން ބަލާއިރު، އަޙްމަދު ޝަކޫރު މުޙައްމަދު އަކާސަން ކުރުމަށް ތަރި ދިޔައިރު، ކޮށްފައިވާ ނޫންކަމުގައި، ދިރުމުގައި ފުރަތަމަކަން ބެލުމަށް ބަދަލު، އަދި ޖުމްލަ މަރުހަލާ ވަގުތުން ސަރަހައްދު ފެނިފައި ބަލާފައިވާނަމަ ނުބަލައިގަނެވޭނެއެވެ. އަދި ބަދަލުވި ދުވަހު ފަހުން ބަދި ގާނޫނު އިޖުރާއީ ގޮތުން ޤަބޫލުކުރާ ފޮނުވާ ނިޔާއިން، ބަދި ގާނޫނު ކަނޑައެޅިފައިވާ ހުކުމް ދޭން ނިންމާފައިވާތީ ސަރުކާރުންނަށް ކަންކަން ސަރުކާރުން ނިމިއްޖެކަމެވެ. ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/26 ޤަޟިއްޔާއާއި، ނަންބަރު 2021/HC-B12/75 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާތީ، އަޙްމަދު ޝަކޫރު މުޙައްމަދުގެ މިންވަރުގެ ބަދަލު ދޭން، ނުހިފޭނެކަމަށް ކަރުދާހާ ވިޔަފާރި އަދާހަމަ ފާސްކުރެވިފައިވާ ކަންކަމުގެ މުއްދަތު، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަހުން ކަނޑައެޅިގެން ސުލްހަ މިކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުން ފެނުނަތީއެވެ. އަޙްމަދު ޝަކޫރު މުޙައްމަދު ފާސްކުރި ބަދަލަށް، ތަޢާރަފުކުރެވި ފޮރުވޭ ހުކުމް ބައްދަލުކުރެއްވި، އެއަށްފަހު ސަލާމަތް ނެތި އަޙްމަދު ޝަކޫރު މުޙައްމަދު ބަޔާން ފާހަގަ ދޭންޖެހޭ ޤާނޫނީ މުއްދަތު ދަނޑިވަޅު، މިހާ ސަބަބުތަކުން ނުހިފޭނެކަމަށް ކަރުދާހުކުރެވުނު ހަމަޖެހުން އެއްވެސް ކަމެއްގައި ހުކުމް ބަދަލުކުރުމަށް ވެދި ފަސޭހަ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ޙިމާޔަތްކުރުމަށް ދޭންޖެހޭނެއެވެ.

8. ރައްދުގައި އިސްތިޢުނާފުގެ ޢަރުޟުވާ އަޙްމަދު ޝަކޫރު މުޙައްމަދުގެ ވަކީލުން ޖަވާބު ދެއްވި ބަޔާނުގައި ބުނެފައިވަނީ، މި އިސްތިޢުނާފުގައި ދަޢުވާކުރެވުނު ދުވަސް ކޯޓުގައި ދަޢުވާކުރެވުނު ވަގުތު މުއްދަތުގައި ހުށަހެޅުނުކަމަށެވެ، މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރެވުނު ވަގުތު ހުށަހެޅޭނެ ކަމަށެވެ. ދައުލަތުގެ ކޯޓަށް ހުށަހެޅޭ މުޤައްރަރު ތަޢާރަފުގެ މިންވަރުގެ އަޙްމަދު ޝަކޫރު މުޙައްމަދުގެ ބޮޑު ޝަރީޢަތް ވަކިކުރެއްވުމަށް ދަޢުވާކުރެވުނު، ކަނޑައެޅި ވަކީލުންގެ ގޮތުގައި ހުށަހެޅުއްވި ވަނަ ފަހަރު ކުރިން ދޭންޖެހޭނެ، އެކަމުގެ ބޮޑު ޝަރީޢަތް އެކުލެވޭ ބައްދަލުކުރުމުގެ ތެރެއިން ނިންމާފައިވެއެވެ. އަދި

---

[7] މި މައްސަލައިގައި އިސްތިޢުނާފު ދާއިރާގެ ކުރިމަތިލާ ފަރާތުގެ އިޖުރާއީ ބޭނުމާއި މުއްދަތު ކަނޑައެޅުމުގެ ކަންކަން ނިންމުމުގައި، ކަންކަން ނިންމުމުގެ ބޭރުން މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގެ ބަދަލު ސަލާމަތްކުރުމަށްޓަކައި ކަންކަމުގެ މުސްތަޤްބަލު ހަމަޖެހުން ސަލާމަތް ދެމެހެއްޓުމަށް ކަންކަން ނިންމުމުގައި ދުވަސް ދެމެހެއްޓުމަށް ކަންކަން ނިންމާފައިވާކަމުގައި، އަދި އެފަދަ ޤާނޫނީ ސަލާމަތް ބަދަލު ޝަރީޢަތްތަކުގެ ނިންމުމުގައި ނިންމާފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 54 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ.

ދައުލަތުން އެ ބުނާ ފަދައިން އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދަކީ، ބަންދުގައި ހުރި މީހަކަށް ނުވާތީ ދައުލަތުން ހަވާލާދޭ [illegible] [illegible] މި މައްސަލަޔަށް [illegible] [illegible] ނުދެވޭކަމަށެވެ. ޕާސްޕޯޓު ހިފަހައްޓާފައިވާ އެ ދޫކުރުމަށް އަމުރުކުރުމަކީ، [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] ވަންނަންޖެހޭ ސަބަބެއް ދައުލަތުން [illegible]ކަމަށެވެ. ދައުލަތުން [illegible] [illegible] ސަބަބުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

9. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145/B11/AM/2023/01 ނިންމުމަކީ ބާޠިލް ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދޭކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

10. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ފުރުން މަނާކޮށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ އަމުރަކީ ވަކި މުއްދަތަކަށް ދޫކޮށް، ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B11/AM/2023/01 ނިންމުމަކީ ބާޠިލް ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި،

11. ދައުލަތުންނާއި ފޮރިން މިނިސްޓްރީން [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީއަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 41 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދަށް [illegible] ދަތުރު ފަތުރުގެ މިނިވަންކަމަށް ހުރަސްއެޅޭ ސިޓީއެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދޭކަމަށެވެ.

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

12. މިމައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފު ބިނާކޮށްފައިވަނީ ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މަތީ މަރުޙަލާގެ ނިންމުންތަކަށް ތަބަޢުވުމުގެ އުސޫލާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމަށް ބުނެއެވެ. މިގޮތުން، ޚިލާފު އުސޫލަކުން ކަމަށް ދަޢުވާކުރެވިފައިވަނީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އިސްމާޢީލް ޝަފީޤު ވ. ޓޫރިސް ރިޝް**[8] އާއި **ހައިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ޝާން ޒުހައިރު**[9] ޤަޟިއްޔާއެވެ.

13. **ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިސްމާޢީލް ޝަފީޤު ވ. ޓޫރިސް ރިޝް**[10] ޤަޟިއްޔާގައި ފަނޑިޔާރުންގެ މަސައްކަތުގައި ޖިނާއީކަން ވާނީ އަބަދުވެސް އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުންކަމަށް ބަޔާންކުރާ އުސޫލު ޚިލާފުކަމަށް ފާހަގަކޮށް މިއުސޫލު ކަނޑައެޅިފައިވަނީ އެޤަޟިއްޔާގެ 68 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެޕެރެގްރާފުގައި ވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> "ފަނޑިޔާރުންގެ ދައުރަކީ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމެވެ. ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތައް ތަޠުބީޤުކުރުމެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފަނޑިޔާރުން އަމަލުކުރަންޖެހޭނީ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނަށެވެ. ވީމާއެކު، ޤާނޫނުގައި ފުރިހަމަ ޒާތީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

14. **ހައިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ޝާން ޒުހައިރު**[11] ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ފަނޑިޔާރުންގެ ނިންމުމަކީ ސަބަބުތަކެއް ނިންމުމަކަށް ވާންޖެހޭ ކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފުކަމަށް ބަޔާނުގައި ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، އެމައްސަލައިގެ 54 ވަނަ ޕެރެގްރާފެވެ. އެ ޕެރެގްރާފުގައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

---

[8] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/44 ޤަޟިއްޔާ

[9] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/75 ޤަޟިއްޔާ

[10] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/44 ޤަޟިއްޔާ

[11] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/75 ޤަޟިއްޔާ

> "[illegible]"

15. [illegible] ބެލުމުން [illegible] ބަލާއިރު، [illegible] ވާންޖެހޭ ކަމަށް [illegible]

16. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި [illegible] ނިންމުންތަކަށް [illegible] ވުރެ ދަށު [illegible] ތަބާވާންޖެހޭނެ" ކަމަށް [illegible] [12] [illegible] (context) [illegible] [13]

17. [illegible]

---

[12] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-DM/03 ޤަޟިއްޔާގެ 16 ވަނަ [illegible] 19

[13] [illegible] (ދިރާ) ވ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] (ސުޕްރީމްކޯޓު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2021/SC-A/107)

އިސްތިއުނާފު ބިނާކުރި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި[14] "ފަސޭހައިންނުގެ ދަރަޖައިން ޝައްކުކުރެވޭ ދަރަޖައަށް އިންސާފު ގޮއްސަކަށްނުދެވޭ ގޮތަކަށް ކުރުމެވެ." މިގޮތުގައިވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި،[15] "ފަސޭހައިންނުވާނެ މިންވަރަށް އިސްތިސްނާ ދޭތެރެއިން ބައިވަރު ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ޝަރުޠު، އަދި ވަކި ދައްކާފައިވާ ޝަރުޠު، ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމުގައެވެ." މިގޮތުގައިވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

18. އިންސާފުވެރި ނިންމުމަކީ މައްސަލައިގެ ދެ ޚަސްމުން ހުށަހަޅާ ހެކިތަކުން މައްސަލައެއް ނިންމުމެއް ނޫނެވެ. ކިޔުމަށް، މިއީ ވަރަށް ސާފުކޮށްދީފައިވާ ގޮތެވެ. އިންސާފުވެރި ނިންމުމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް، ވަކިފަރާތަކަށް ބުރަނުވެ، ވަކިފަރާތަކާ ދެކޮޅަށް ނުވެ، ބަރާބަރަށް ތަޢައްޞުބުވުމެއް ނެތި އެއްވަރަކަށް ނިންމާ ނިންމުމެވެ. މައްސަލައެއްގެ ނިންމުމަކީ އިންސާފުވެރި ނިންމުމެއް ނޫންކަމަށް ބުނެވޭނީ ދުވަހަކު ވަކިވަކި، މަޢުލޫމާތު ނިންމުމުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ޙައްޤު ގެއްލުން ހުރި ޙާލަތު ސިފަކޮށް ބަޔާންކޮށް ޤާނޫނީ ފުރުޞަތުތަކުގެ ވަކިވަކި ޚިލާފުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވުމާ ގުޅިގެން ކުރެވިފައިވާއިރު، އިސްތިއުނާފު މައްސަލައިގެ ބައިގައި އިސްތިއުނާފު ބޭނުންކުރާ ޤާނޫނީ ޙައްޤު ހުރިކަމަށް، މި ބޭނުންކުރާ ޙައްޤު ނުހުރެން މައްސަލައިގެ މަޤާމުއެވެ. އެއާ ޚިލާފަށް އިސްތިއުނާފުގެ ބޭނުންކުރާ ޙައްޤު ހުއްޓުވިގެންވާއިރު އިސްތިއުނާފު ބިނާކުރެވޭ ޤާނޫނީ ބާރު ދަށްކުރާ ނިންމުމެއް އިންސާފުވެރިނޫނެވެ ކަމުގައި ޚިލާފު ސަބަބެއް ޤާނޫނީ މައްސަލައިގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

19. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ދަޢުވާ ކޯޓުގެ ނިންމުން އިންސާފުވެރި ނޫން ކަމަށާއި، ސަބަބުތަކީ ނޫން ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ދަޢުވާގެ ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ، އެއްގޮތަށް ފުރިހަމަކުރުމުގެ ޝަރުޠު ތަޙުޤީޤު ދުވަސްތަކުގެ އެއް ސަބަބަކީ، ބަލާ ޙުކުމު ގެއްލުން ސާބިތުވެފައި ހުރިކަން ދައުލަތުން ބޭނުންކުރި ޤާނޫނު ޙާލަތު ފުރިހަމަކޮށްދިނުމަށް، އަދި ދައުލަތުން ލިބޭ ފުރިހަމަ ދިނުމުގެ ހަމައެކަނި ފުރިހަމަ ޙަޤީޤީ ޙައްޤުގެ ދަށުން ފުރުޞަތުދިނުމަށްވާތީ ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ފުރިހަމަ ދެނެގަތުމަށް ހިސާބުކުރާ ގޮތުގެ އިޖުރާއަތު އެއް ޝަރީޢަތް ކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަ ވީ.

---

[14] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/44 ޤަޟިއްޔާ

[15] ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/75 ޤަޟިއްޔާ

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[16] ޤަޟިއްޔާއި މިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދު (ނަންބަރު 2021/HC-B12/75 ޤަޟިއްޔާ) އަދި މި ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދު (ނަންބަރު 2021/HC-B12/26 ޤަޟިއްޔާ) ގައި ކަނޑައެޅިފައިވާތީ، އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދު ބަންދުން ދޫކުރުމުގައި ހިފުމުގެ އިސްތިޢުނާފު ކުރުމުގެ އެކަށީގެންވާ ހިމާޔަތެއް އަދާކުރެވިފައިނުވާކަމަށް. އެގޮތުން އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދުގެ ޝަރީޢަތުގެ އަމުރު ދޫކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ވަގުތީ ޖަލަށް [illegible] [illegible] ދޫކުރުމުގެ [illegible] [illegible] ކުރެވެއެވެ.

20. [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދަށް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރެވެއެވެ.

21. އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދު އަދި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެންމެފަހުން، 16 ޖޫން 2021 ގައި އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރު[17] ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible]. އެންމެފަހުން، އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރެވެއެވެ.

22. އެންމެފަހުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަޙްމަދު ވާސް މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ.

---

[16] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/08 ޤަޟިއްޔާ

[17] ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/PH/2021/11 (16 ޖޫން 2021)

[illegible] (ނަންބަރު 2021/HC-B12/75 ގެ ޤަޟިއްޔާ) އަދި މި ކޯޓުގެ [illegible]
[illegible] ޢާއިޝާ ވ. [illegible] (ނަންބަރު 2021/HC-B12/26 ގެ ޤަޟިއްޔާ) [illegible]

23. [illegible][18] [illegible]

24. [illegible]

---

[18] [illegible] 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) 1، 3 އަދި 4

އެނބުރި، އިސްތިއުނާފީ މަރުޙަލާގައި އެއް އުސޫލަކީ، މައްސަލައެއް ބަލަންފެށި ދަރަޖަ ކޯޓުގައި ހުށަހަޅައިފުން އިސްތިއުނާފުގައި ދިފާޢުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކަމުގައިވާތީއެވެ.[19]

25. އަޙްމަދު ފާސާ މުޙައްމަދުގެ ޕާސްޕޯޓު ދޫކުރުމަށް ނިޔަލަށް ނިސްބަތުން ސަބަބުތަކެއް ނުދެން ކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކުރާ އަންގާ ސަބަބަކީ، އަޙްމަދު ފާސާ މުޙައްމަދުގެ ބައްޕަ، ރާއްޖެއިން ބޭރު ފުރުމަށްއެދި ކަނޑައަޅާފައިނުވުމެވެ. ޕާސްޕޯޓް ހިފެހެއްޓުމުގެ އަމުރު މުއްދަތު ހަމަވާނެ ނިސްބަތުގެ ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެއީ އަޙްމަދު ފާސާ މުޙައްމަދުގެ ޢަދުލުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ، މިބައްޕަ ރާއްޖޭގައި ހުންނަ ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރުމަށްޓަކައި ހަމަވެސް ބޭރުގެ ބޮޑެތިރަށެއް، ރާއްޖޭގައި މިހާރުގެ އަޙްކާމު ކޮށްދޭން، އަދި ފަހަރެއްގައި އަޑު ކޮށްގެން ކޮށްދޭއިރު، ގަރާރު ދިނުމަށް ރާއްޖޭގައި ހުރިކަމަށް ކޯޓުގައި ކޮށްދިނީ، އާއިލާއިގައި ފަހުރު ދިރިއުޅުމަށް ކޮށްދެއްވާފައިވާ ކަމަށް ސާބިތުވާކަން ހޯދިފައިވާ ކަމަށެވެ.

26. ދަރަ ކޯޓުގެ ނިންމުމަށް ބަލާއިރު، އެ ނިންމުމުގައި އަޙްމަދު ފާސާ މުޙައްމަދުގެ މައްސަލަ ގެންގުޅުއްވީ ހިސާބުގައި މައްސަލައިގައި އެކަށީގެން އެދިފައިވާ ފައިސާޖަމާކުރުން ނިޒާމްތަކެއްކަންޏެވެ.[20] އަދި ގެ ގެ ގޮތަށް ޕާސްޕޯޓުގެ ފާސްކުރުން ދޫކުރަން ތަފާތުވެއްޖެ.[21] ބައްޕައި ގެދޮރުން ހުށަހެޅުއްވި ސިޓީ ތިބެނިވިފައިވާ ތާރީޚާއި ދިބައްޔަށް 2021 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން އަޙްމަދު ފާސާ މުޙައްމަދު ފަދަ ހުށަހެޅުއްވިފައިވާ، 28 ނޮވެމްބަރު 2023 ތާރީޚުގައި ޖަވާބުދާރީ ދުއާޔާ ލިޔުމުގައި ބުނެފައިވާ ކޮށްދިނީ ބައްޕައިގެ ބަޔާން ކޮށްދޭކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.[22]

27. އަޙްމަދު ފާސާ މުޙައްމަދުގެ ބައްޕަ، ކުރީގެ ފަދަ ލިބެންޖެހޭ ކަމެއްކަން ދަރަކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށް ބެލެން ފަދަ ހުށަހެޅިފައިވާ ގޮތައި މިދީ އިސްތިއުނާފީ ހުރިކޮށް މިކޯޓުގެ ސަރީޙަވެފައިވާ މައްޗުގައި ސާބިތުވެ ހުރުމާއިދެފައިވެއެވެ. ދަރަ ކޯޓުގެ ނިންމުމުގެ 9 ވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކުރެވޭ

---

[19] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 32 ވަނަ މާއްދާ

[20] އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުމުގެ 5 ވަނަ ނުކުތާ

[21] އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުމުގެ 6 ވަނަ ނުކުތާ

[22] އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނިންމުމުގެ 8 ވަނަ ނުކުތާ

ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ، [illegible] ކަންކަމަށް [illegible] ކަނޑައެޅިފައިވާކަމެއްކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

28. މިމައްސަލައިގައި ދަށުކޯޓުގައި ވެސް އަދި މިކޯޓުގައިވެސް [illegible] އެއް ކަމަކީ، [illegible] ނުދެކެމެވެ.

29. މިމައްސަލައިގައި [illegible] އިތުރު އެއް ކަމަކީ، މިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަބްދުﷲ [illegible] އަބްދުﷲ[23] ގެ ޤަޟިއްޔާ އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަބްދުﷲ [illegible][24] ފަދަ ޤަޟިއްޔާތަކުގައި [illegible]

---

[23] ނަންބަރު 2021/HC-B12/60 ޤަޟިއްޔާ

[24] ނަންބަރު 2021/HC-A/025 ޤަޟިއްޔާ

ކަނޑައެޅިފައިވާއިރު، ބޭސްފަރުވާއަށް ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިއުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޕާސްޕޯޓް ދޫކުރެވިގެން ނުވާނެކަމަށެވެ. ބުނެވުނު ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލުތަކަކީ، ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުންގެ ބަލި ހާލަތާއި، ގެވިގެން ގޮތް ކަނޑައަޅަނީ، އެހެން އިދާރާތަކަކުން ކަމުގައިވާތީއާއި، ބަލި ހާލަތަކީ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަމެއްކަން ޤާނޫނީ ގޮތުގައި ބަލާނެކަމުގައިވާތީ، ކުރިމަތިވާ ކޮންމެ ޙާލަތެއްގައި ބަލި ހާލަތު ރިޢާޔަތްކުރުމަށް ބަލާނީ ދުރާލާ ޤަބޫލުކުރެވިފައިވާ ގޮތްތަކަށް ކަމެއް ނުކުރާ ކަމަށެވެ. އަދި، ބަންދުގައި ތިބޭ މީހުން، މިނިވަންކުރަން ލާޒިމުކުރާ ފަދަ ބަލި ހާލަތެއްކަން ކަނޑައެޅުމަކީ އިސްތިސްނާއީ ކަމެއްކަމުގައި ވެސް ބަލަން ޖެހޭނެކަމަށެވެ. ކޯޓުގެ އަމުރަކުން ރިމާންޑްކުރެވިފައިވާ ޝަކުވާ ވަކި ޝަރުޠުތަކަކާއެކު ޙަވާލުކުރެވޭނީ ބަލި ހާލަތު ދެނެގަތުމަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ އިޖްރާއާތެއް ކުރުމަށްފަހު ކަމަށެވެ.

30. މި މަރުޙަލާގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ނިންމުމަކީ، ފަނޑިޔާރަށް ލިބިދީފައިވާ އިޚްތިޔާރުގެ ދަށުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކަށްވާއިރު، އެފަދަ ނިންމުމެއްގެ ތެރެއަށް އިސްތިއުނާފީ ކޯޓަކުން ވަދެވޭނީ ހަމައެކަނި ކަމަށްބަލައިފައިވަނީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް** ވ. އަޙްމަދު[25] ޤަޟިއްޔާގެ 15 ވަނަ ނުކުތާގައެވެ. މިއީ އިންސާފުވެރި އަދި ސަބަބުގެ ނިންމުމެއް ނޫން ކަމަށް ބެލޭ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކާއި، އަދި މަޢުލޫމާތު ވަޒަންކުރުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ އުސޫލުތަކަށް ކަމެއް މަޖާޒީ ގޮތުގައި ބަލައިގަތުމެވެ. އެކަމުގެ ބޭނުންތަކަށް ބަލާއިރު، ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުން ބާޠިލުކުރަންޖެހޭ ފަދަ އިސްތިސްނާއީ ޙާލަތެއް މި މަރުޙަލާގައި އެކަން ކުރުމުގައި ނުހުރެއެވެ.

31. މައްސަލައިގައި ދިފާޢުގެ ފަރާތުން މެޑިކަލް ރިޕޯޓް އެއްގޮތަށް ބޭސްފަރުވާ ސާރވިސަކުން އެދިފައިވަނީ، ޤާނޫނީ ގޮތުން ޝަރުޠުތަކާއެކު ސިޓީއަކީ، ފާސްކުރެވުނު 41 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އަންގަވާ ބޭސް ފަރުވާއަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ޚިދުމަތްތަކުގެ މިންވަރުކުރުން ހުށަހެޅުމުގެ ސިޓީއެއްކަމަށް

---

[25] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/51 ޤަޟިއްޔާ

ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މިސާލަކަށް ކޯޓަކުން އެނގެން ނެތް އިރު، މިއީ ކުރިއަށްވުރެ އިސްތިސްނާއަށް ގޮތުން ކުރި ކަމުގެ ތަފާސްހިސާބުތަކުން، އެއްވެސް އިދާރީ ހިސާބެއްގެ ގޮތުން އިސްތިސްނާއާއި ގުޅޭ ގޮތުން ކަމަށް ބެލޭނެ، ޤާނޫނީ ކަމެއް ކަމުގައި، މި އިސްތިސްނާއަށް ގުޅޭ ގޮތުން އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު އެދި މި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅި ކަމެއް ނުފެންނާތީއެވެ.

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

32. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B11/AM/2023/01 "ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމުމުގެ" އެދި ދަށު ކޯޓުގެ ފަރާތުން މިދިޔަހާ އިސްތިޢުނާފުގެ ނިޔާވަތް ނިންމާފައިވާ ވިދާޅުވެ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އއއ**[26] ޤަޟިއްޔާގެ 15 ވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލު ނިންމުމުގެ ގޮތުން އިސްތިސްނާއާ ކޯޓަށް ފަސްޓްއިންސްޓެންސްކޮށްގެން ބެލިފައި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި، އާއި ކުރަހަނިވިލާ އިސްތިސްނާއާ ނުކުތާތަކެއް މައްސަލަ ބިނާކޮށް ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B11/AM/2023/01 "ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރު މުރާޖަޢާކުރުން ނިންމުމުގެ" ބާޠިލުކުރަން ވާނީ ސަބަބު ނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅަން ފެނެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީމްގެ ރައުޔު

33. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ދައުވާކޮށްފައިވާ މިއަދާތައްޖެހުމުގެ ކަމުގެ 42 (ސާޅީސް ދޭއް) ދައުވާ ހިމެނޭ މައްސަލައާ ގުޅިގެން އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ސަރަޙައްދުން ނިކުތުން ފުރުން މަނާކުރުމުގެ އަމުރު ހިފެހެއްޓުމަށް ޕާސްޕޯޓް ނުވަތަ ޗެކްކޮށް ހިފެހެއްޓުމަށް ކޮށްދިނުމަށް އިލްތިމާސްކުރުމުގެ މައްސަލަ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B3(317-358-2021)/PH/2021/11 ކޯޓު

---

[26] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/51 ޤަޟިއްޔާ

[illegible] 6 ޑިސެންބަރު 2023 އިން 25 ޑިސެންބަރު 2023 އަށް [illegible] [27] [illegible]

34. [illegible] **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. [illegible] (ނަންބަރު 2021/HC-B12/75)** [illegible] **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. [illegible] (ނަންބަރު 2021/HC-B12/26)** [illegible]

---

[27] [illegible] 145-B11(317-358-2021)/PD/2023/01 [illegible]

[illegible] [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ހާސިލްވާކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

35. ފަނޑިޔާރަކަށް ލިބިގެންވާ އިޖްތިހާދެއްގެ މައްޗަށް އިސްތިއުނާފީ ކޯޓަކުން ވަންނަންވާނީ ހަމައެކަނި އަންނަނިވިފަދަ ޙާލަތްތަކުގެތެރެއިން ޙާލަތެއް [illegible] [illegible] ކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. [illegible]**[28] މައްސަލައިގެ [illegible] ރައުޔުގެ 15 ވަނަ ނުކުތާގައި ފަނޑިޔާރު ހުސްނުއްސުޢޫދު ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.

(ހ) ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ގޮތް ނިންމީ ރަނގަޅު ނޫން އުސޫލަކަށް ބިނާކޮށްގެން ކަމަށް ފެނުން، ނުވަތަ ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އިޖްތިހާދުކުރިގޮތް ނިންމުމުގައި [illegible] ކަންތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވުން؛

(ށ) ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އިޖްތިހާދުކުރިގޮތް ނިންމުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރި ވާޤިޢާތަކުގެ [illegible] ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރަށް އޮޅިފައި އޮޅުން؛

(ނ) ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އިޖްތިހާދުކުރި ގޮތް ނިންމުމުގައި މައިގަނޑު [illegible] ނުވަތަ ކަމަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވުން؛

(ރ) ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު އިޖްތިހާދުކުރި ގޮތުގެ ސަބަބުން އެކަށީގެންނުވާ ކަމެއް ނުވަތަ ބޭއިންސާފު މެދުވެރިވެފައި އޮތުން، މިއެވެ.

36. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. [illegible]**[29] މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އިސްވެ ބުނެވުނު ހަމަތައް މި މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރާއިރު، އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު މިނިވަންކަން [illegible] ވާނީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[28] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/51 ޤަޟިއްޔާ

[29] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/51 ޤަޟިއްޔާ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ދެ ޤަޟިއްޔާއިން[30] އެ އުސޫލު ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، މި މައްސަލައިގައި އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދަށް އޭނާގެ ޕާސްޕޯޓު ދޫކުރީ ވަކި މުއްދަތަކަށް ކަން ހަދުދުގައި [illegible]، **އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދަށް ނިސްބަތުން [illegible] އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އަޅާފައިނުވާތީ،** ދަށު ދަށުކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ޕާސްޕޯޓު ދޫކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އުސޫލުތަކަށް ބިނާކޮށްގެން ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

37. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ޕާސްޕޯޓު ދޫކުރުމަށް ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ނިންމަވާފައިވާ އެއް ސަބަބަކީ، އޭނާގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ޤަޟިއްޔާތައް ހިންގުމަށް އެއްބާރުލުން ދިނުމެވެ. ނަމަވެސް އެކަން ވަޒަންކުރުމުން އޮތީ [illegible] [illegible] ބަލައިގެން ކަމަށްވާތީވެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާތަކުން [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު **[illegible]، އޭނާ ރިޢާޔަތްކުރަން [illegible] [illegible] އެބައޮތެވެ.**

38. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ ޕާސްޕޯޓު ދޫކުރުމަށް ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ނިންމަވާފައިވާ އަނެއް ސަބަބަކީ އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރި ސަބަބެކެވެ. އެގޮތުން އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު ފާހަގަކުރި ބައްޔަކީ ހަށިގައި ދުއްސުމާއި، [illegible] ދުއްސުމާއި، [illegible] ދުއްސުން ކަމާއި، މި ކަމުގައި [illegible] އޮޕަރޭޝަނެއް [illegible] ޑޮކްޓަރު [illegible] އޮތުމެވެ. އެގޮތުން އެ **ބައްޔަކީ، ރާއްޖެއިން ފަރުވާ ލިބެން [illegible] [illegible] [illegible].** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕާސްޕޯޓު [illegible]، **[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވެއެވެ.** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޕާސްޕޯޓު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޕާސްޕޯޓު [illegible]

---

[30] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ނ. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު (ނަންބަރު 2021/HC-B12/75) އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ނ. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު (ނަންބަރު 2021/HC-B12/26)

ނިންމުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމުމުގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެއެވެ. އަދި މިއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. [illegible]**[31] [illegible] [illegible] [illegible] 15 ވަނަ [illegible] (ހ) ގައިވާ ފަދަ [illegible] ކަމުގައި ދެކެއެވެ.

39. [illegible] އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] މޫސާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**[32] ޤަޟިއްޔާ އާއި މިކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު (ނަންބަރު 2021/HC-B12/75)** އަދި މި ކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު މޫސާ މުޙައްމަދު (ނަންބަރު 2021/HC-B12/26)** ޤަޟިއްޔާއަށް [illegible] ދުވަހު، 13 [illegible] 2014 ވަނަ އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3000 (ތިން ހާސް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[31] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/SC-A/51 ޤަޟިއްޔާ

[32] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު SC-A/08/2021 ޤަޟިއްޔާ

[illegible] 42 [illegible] 145-B3(317-358-2021)/PH/2021/11 [illegible] 15 [illegible]

40 [illegible] 145-B11/AM/2023/01 [illegible]

---

[33] [illegible] 2022/SC-A/51 [illegible]

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔު

41. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝަރީފާގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު ބައިވެރިވަމެވެ.

ހުކުމް:

[illegible]، ބަޔާންވެދިޔަ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-B11/AM/2023/01 "[illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މި މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ހުކުމް ކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝަރީފާ
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲ